

СІЧЕНЬ-ЧЕРВЕНЬ 2026 РОКУ

ЗВІТ ПРО ПРОГРАМУ «БЕЗПЕЧНИЙ ПРОСТІР» У ДЕРЖАВНОМУ ДИТЯЧОМУ САДКУ № 532 «КРАЇНА ДИТИНСТВА»

Цей проєкт реалізується за підтримки Фонду «Restart» у співпраці з українською громадською організацією «Words Help» та Центром психічного здоров'я НаУКМА.

RESTART
FOUNDATION

ДИСКЛЕЙМЕР

Цей звіт підготовлено в межах реалізації програми психосоціальної підтримки для дітей дошкільного віку «Безпечний простір», яка впроваджувалася на базі дитячого садка №532 «Країна дитинства».

Ініціатива була реалізована за підтримки благодійної організації **Restart Foundation** у партнерстві з **Громадською організацією «Слова допомагають»** та **Центром психічного здоров'я НаУКМА**.

У звіті представлені ключові результати реалізації програми в садочку, що проходила в Києві з 30 січня по 29 червня 2026 року. Документ охоплює досвід усіх сторін, залучених до програми: батьків, вихователів, адміністрації закладу та спеціалістів, які безпосередньо впроваджували заняття. Вони розповідають про те, як участь у програмі вплинула на дітей — допомогла краще розуміти й виражати емоції, зменшила рівень тривоги, навчила регулювати складні почуття, зокрема, справлятися з агресією. Водночас в звіті показано виклики та складнощі підтримки дорослих — батьків і педагогів. Команда Безпечного простору стикнулася з певними обмеженнями, вже звичними для команди. Низький рівень обізнаності батьків і вихователів щодо вікових особливостей дитячого розвитку, дитячих реакцій на стрес, виснаження як батьків, так і дорослих, а також переважання авторитарного стилю виховання як у родині, так і в закладі.

Також звіт торкається теми професійного зростання стажерів, які брали участь у реалізації програми: вони мали змогу пройти практичне навчання, здобути нові інструменти для роботи з дітьми в умовах стресу та травматизації.

Звіт підготовлено командою проєкту: **Оксаною Залеською** (супервізорка), **Аллою Янсонс** (Генеральна директорка Restart Foundation), **Євгенією Заворотинською** (менторка проєкту), **Оленою Ткаченко** (менторка проєкту).

ЗМІСТ

Дисклеймер	2
Вступне слово	4
Інформація про програму	5
Підготовчий етап	7
Впровадження програми: групова робота з дітьми	8
Впровадження програми: робота з вихователями	9
Відгуки вихователів про програму	10
Робота з батьками	12
Відгуки батьків про програму	13
Взаємодія зі стажерами	14
Відгуки стажерок про програму	15
Загальний висновок	17

ВСТУП

Упродовж усього періоду реалізації проєкту в державному закладі дошкільної освіти «Країна дитинства» в місті Києві неодноразово відбувалися комбіновані ракетні та дроніві атаки. Кілька разів під час проведення занять лунали сигнали повітряної тривоги, через що заняття доводилося негайно переривати, а дітей і працівників евакуювати до укриття. Оскільки укриття не було достатньо просторим для повноцінного проведення групових занять, заняття переносили на інші дні.

Особливо складною стала ситуація із завершальним заняттям проєкту, на яке були запрошені батьки вихованців. Багато з них заздалегідь відпросилися з роботи, щоб взяти участь у спільному заході разом із дітьми. Проте через повітряну тривогу учасники були змушені перебувати в укритті, тож заняття довелося перенести. Таким чином, батьки, діти, вихователі та психологи працювали в надзвичайно складних умовах — під впливом хронічного недосипання, постійної загрози обстрілів і регулярних повітряних тривог. Попри це, усі учасники докладали значних зусиль для створення безпечного та підтримувального середовища, необхідного для збереження дитинства й психологічного комфорту дітей.

В один із днів реалізації проєкту поблизу закладу силами протиповітряної оборони було збито ворожий безпілотний літальний апарат. Під час атаки ми з дітьми спустилися в укриття. Внаслідок падіння дрона в озеро та подальшого вибуху будівля дитячого садка зазнала значних вібрацій, що спричинило сильне емоційне напруження у дітей і дорослих.

Додатковим свідченням впливу війни на учасників проєкту є пошкодження житла однієї з стажерок проєкту – Анжели Карась. Унаслідок масованої комбінованої атаки російських військ у ніч з 13 на 14 травня було пошкоджено її квартиру¹. Через місяць під час чергового обстрілу зазнав пошкоджень і її психотерапевтичний кабінет. Ці події демонструють, що навіть ті дорослі, які надають підтримку іншим, самі перебувають під постійним впливом воєнної травматизації та потребують ресурсів для відновлення власної психологічної стійкості. В цю ж ніч був пошкоджений Успенський Собор, що є пам'яткою світової культурної спадщини².

¹ Масований напад Російської Федерації на Київ у ніч на 14 травня: понад 12 000 людей сховалися в підземних приміщеннях. <https://suspihne.media/kyiv/1310889-masovana-ataka-rf-na-kiiv-u-nic-na-14-travna-u-metro-hovalisa-ponad-12-tisac-ludej/>

² Масований обстріл Києва: є загиблі та поранені, відключення електроенергії, горить Успенський собор. <https://armyinform.com.ua/2026/06/15/masovana-ataka-na-kyiv-ye-zagybli-ta-poraneni-pereboyi-zi-svitlom-goryt-uspenskyj-sobor/>

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПРОГРАМУ

Програма «Безпечний простір», розроблена Центром психічного здоров'я НаУКМА, — це комплексна психосоціальна ініціатива, спрямована на підвищення стресостійкості дітей, підтримку їхнього емоційного здоров'я та розвиток навичок саморегуляції в умовах війни. У період з **січня 2026 року до червня 2026 року** програма була реалізована на базі державного дитячого садочка № 532 «Країна дитинства» у Києві в партнерстві з Благодійною організацією Restart Foundation та ГО «Слова допомагають». Це перший державний дитячий садок у межах проєкту. Директор і методисти закладу були вмотивовані та висловили готовність до співпраці. На першій зустрічі окреслили потребу в роботі з вихователями, а також проблеми виснаження та складності в обробці емоційних реакцій дітей.

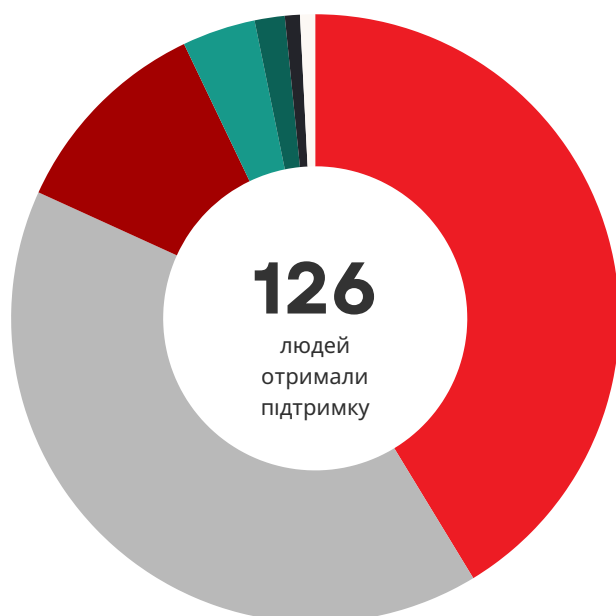
До реалізації програми було залучено команду із 8 фахівців:

- супервізорка — Оксана Залеська;
- менторка — Євгенія Заворотинська;
- менторка — Олена Ткаченко;
- 5 стажерок — Анжела Карась, Ольга Фаль, Олександра Мельник, Анна Кайдаш, Ольга Кравченко.

Програма охопила **учасників**, зокрема:

Охоплення програми «Безпечний простір» - ЗДО №532

Кількість людей, які отримали підтримку в рамках програми

УЧАСНИКИ

■	Батьки	52	41,3%
■	Діти	51	40,5%
■	Вихователі	14	11,1%
■	Стажерки	5	3,9%
■	Методисти дитячого садка	2	1,6%
■	Керівниця садка	1	0,8%
■	Заступник директора	1	0,8%

Діти: 17 дівчаток | 34 хлопчики

Структура всіх активностей програми - ЗДО №532

Усі 223 активності згруповано у два основні напрями

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ

■	Безпосередня підтримка дітей, батьків і вихователів	149	66,8 %
■	Професійний, супервізійний та організаційний супровід	74	33,2%

149 активностей – безпосередня підтримка. 74 активності – професійний та організаційний супровід.

Безпосередня підтримка дітей, батьків і вихователів - ЗДО №532

Активності, спрямовані на дітей, батьків, вихователів, спостереження та перенаправлення

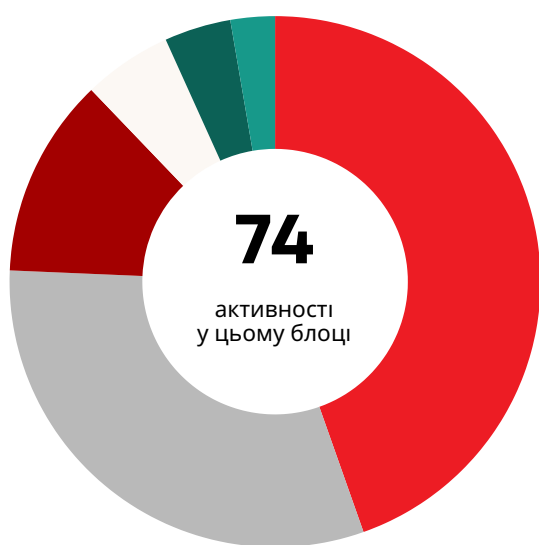
СТРУКТУРА АКТИВНОСТЕЙ

■	Групові заняття з дітьми	65	43,6%
■	Зустрічі з батьками	40	26,9%
■	Ресурсно-методичні зустрічі з вихователями	20	13,4%
■	Перенаправлення на спеціалізовану допомогу	13	8,7%
■	Спостереження	11	7,4%

Зустрічі з батьками = групові, спільні дітей з батьками та індивідуальні. Перенаправлення = діти, батьки та вихователі.

Професійний, супервізійний та організаційний супровід – ЗДО №532

Робота зі стажерами, супервізії, менторські обговорення, адміністрація та сертифікація

СТРУКТУРА АКТИВНОСТЕЙ

■	Супервізія для стажерів	33	44,6%
■	Менторські обговорення зі стажерами	23	31,1%
■	Супервізії для менторів	9	12,2%
■	Супервізії для вихователів	4	5,4%
■	Організаційні зустрічі з адміністрацією	3	4,0%
■	Сертифікація стажерів	2	2,7%

Блок відображає підтримку якості впровадження програми та професійний супровід команди.

ПІДГОТОВЧИЙ ЕТАП

Оскільки садок «Країна дитинства» став першим державним закладом дошкільної освіти, у якому впроваджувалася програма «Безпечний простір», підготовчому етапу було приділено більше часу, ніж зазвичай. До початку роботи з дітьми команда детально опрацювала всі етапи впровадження програми та узгодила з адміністрацією садка очікування щодо співпраці. Зокрема, йшлося про готовність адміністрації до активної комунікації з батьками й вихователями, а також про створення безпечного та стабільного середовища для проведення занять.

Адміністрація садка була позитивно налаштована на співпрацю з командою «Безпечного простору» та активно підтримувала реалізацію проєкту. Завдяки ґрунтовній підготовчій роботі запуск програми відбувся успішно. У процесі реалізації програми виникла складність із забезпеченням постійного приміщення для занять із дітьми деяких груп. Тому в процесі відбулася заміна, яку додатково потрібно було обробити з дітьми.

Окремою складністю була відсутність можливості проводити заняття під час тривог в укритті, оскільки в ньому не було місця для таких занять, тому заняття переносилися на інші дні. У результаті, це призвело до збільшення тривалості програми і додаткового навантаження на команду проєкту.

ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОГРАМИ: ГРУПОВА РОБОТА З ДІТЬМИ

У межах програми «Безпечний простір» у садочку «Країна дитинства» було створено 7 дитячих груп, які охопили 51 дитину дошкільного віку. Заняття проводилися щотижня протягом 12 тижнів у форматі терапевтичної групи, яка поєднувала психологічне інформування, гру, творчі вправи, рухові активності, сенсорні матеріали, метафоричні образи та роботу з емоціями. На початку циклу групи мали різний рівень готовності до участі: частина дітей входила в процес обережно, сором'язливо й потребувала часу для адаптації, інші демонстрували високу рухову активність, імпульсивність, труднощі з дотриманням правил, очікуванням черги, концентрацією уваги та прийняттям обмежень. У найбільш складних групах проявлялися дезорганізованість, опозиційна поведінка, тілесні жарты, порушення особистих меж, швидке групове збудження та потреба в постійному дорослому контейнеруванні.

Упродовж програми діти поступово почали краще засвоювати структуру занять, реагувати на повторювані ритуали й використовувати запропоновані інструменти для регуляції. Найбільш стабілізуючими виявилися іграшка-посередник, правила черговості, вправа зі свічкою, мильні бульбашки, слайм, малювання, ліплення, гойдання в покривалі, побудова халабуди, спільні творчі завдання та ритуали завершення. Через гру, малювання, рух і поведінку діти приносили теми страху, злості, радості, суму, любові, образи, потреби в захисті, близькості, контролі й підтримці. Якщо на початку частина дітей не могла прямо говорити про власні переживання або заперечувала страх і злість, то в процесі занять ці теми почали виражатися у більш символічній формі: через малюнки страхів, талісмани захисту, історії про монстрів і драконів, халабуди, браслети любові, запрошення для батьків, спільні казки та обговорення ситуацій конфлікту. Попри складну реальність війни, напругу, страх після обстрілів і виснаження дорослих, діти мали можливість грати, творити, рухатися, фантазувати й спиратися на стосунки з дбайливими дорослими.

Наприкінці циклу в усіх групах спостерігалася позитивна динаміка. Діти стали більш відкритими до контакту з ведучими й один з одним, краще включалися у спільні вправи, частіше називали власні емоції, ділилися особистими історіями, підтримували одне одного та демонстрували більшу здатність повертатися до спокою після збудження або фрустрації. У більш організованих групах посилилися згуртованість, довіра, комунікативність і здатність до емоційного самовираження. У складніших групах, попри збереження окремих труднощів із самоконтролем, імпульсивністю та правилами, відбувся помітний перехід від хаотичного реагування до більшої участі в груповій діяльності, прийняття ритуалів і здатності виражати переживання через гру та творчість. Загалом програма створила для дітей досвід безпечного простору, у якому складні почуття можна було помічати, називати, символічно опрацьовувати й розділяти з дорослими та групою, що сприяло розвитку емоційної регуляції, соціальних навичок і психологічної стійкості.

Важливим показником значущості програми стало те, що діти чекали на зустрічі й говорили батькам: «Сьогодні п'ятниця? Давай підемо скоріше, сьогодні прийдуть психологи», «Я люблю ходити в садок щоп'ятниці». Гра, стосунки, корисні вправи, творча уява щоп'ятниці зустрічали дітей під час групової роботи. Ці маленькі, але регулярні активності створюють фундамент резиліентності дитини, посилюють її внутрішні ресурси та плекають надію на краще майбутнє.

Запрошуємо вас на мить помандрувати нашими заняттями:

ДИВИТИСЯ ЗАРАЗ

РОБОТА З ВИХОВАТЕЛЯМИ

Після організаційної зустрічі стало зрозуміло, що колектив є чисельним (14 вихователів) і потребує більшої уваги та простору для обговорення важливих питань. Для забезпечення якісної роботи в межах відведеного часу було прийнято рішення розподілити учасників на дві підгрупи.

Колектив переважно складався з працівників середнього віку. Під час зустрічей учасники відкрито говорили про накопичене виснаження та ознаки професійного вигорання. Значну увагу було приділено обговоренню специфіки роботи педагогів в умовах війни: організації діяльності в укриттях, особливостям взаємодії з дітьми після нічних обстрілів, а також емоційним викликам, з якими щодня стикаються працівники закладу.

Разом розглядали ознаки емоційного перевантаження, способи їх розпізнавання та алгоритми скерування дітей і батьків до психолога за потреби. Для закладу було залишено контакти служб і фахівців, до яких можна звернутися за психологічною підтримкою. За результатами зустрічей 3 виховательки висловили бажання отримати індивідуальну психологічну допомогу та підтримку.

Важливою частиною роботи стало відновлення внутрішніх ресурсів вихователів та пошук способів підтримки власного емоційного благополуччя. Після того, як вдалося приділити увагу потребам самих педагогів, окремий фокус було спрямовано на те, як діти та батьки переживають стресові події. Заняття з вихователями проходили емоційно, деякі теми були чутливі, викликали сльози, деякі надихали та надавали нові інструменти. Вихователі, як і діти, грали, творили і підтримували одна одну.

Пропонуємо помандрувати нашими заняттями:

ДИВИТИСЯ ЗАРАЗ

<https://drive.google.com/file/d/1tlnTZX-YBPTi2QRzileMIV95XjY2md-7/view?usp=sharing>

ВІДГУКИ ВИХОВАТЕЛІВ

ВІДГУК ВИХОВАТЕЛЬКИ: ГОНЧАРУК НАТАЛІЇ:

“Сьогодні особливо важливо, щоб поруч із дітьми були дорослі, які вміють не лише навчати, а й підтримувати, допомагати долати труднощі та зберігати внутрішню рівновагу. Саме тому участь у програмі «Безпечний простір» стала для мене цінним професійним досвідом.

Під час занять я відкрила для себе багато нових підходів до роботи з дітьми, отримала практичні поради щодо взаємодії з вихованцями в період стресу, змін та адаптації. Особливо корисним було те, що всі рекомендації можна легко застосовувати в повсякденній роботі з дітьми.

Вражає, наскільки продумано й змістовно організовано роботу проекту. Кожна зустріч проходила в атмосфері довіри, взаємоповаги та підтримки. Завдяки цьому учасники могли не лише отримувати нові знання, а й ділитися власним досвідом та знаходити відповіді на актуальні професійні питання.

Щиро дякую пані Олені Ткаченко за її відданість справі, професіоналізм та вміння знаходити підхід до кожного. Її енергія, відкритість і небайдужість створювали особливу атмосферу, у якій хотілося навчатися та розвиватися.

Бажаю проекту «Безпечний простір» успішного продовження діяльності, нових можливостей для розвитку та ще більше вдячних учасників. Ваша робота має велике значення і допомагає робити дитинство наших дітей більш спокійним, безпечним та щасливим”.

ВІДГУК ВИХОВАТЕЛЬКИ ТУНДРИ ОЛЬГИ :

“Висловлюю глибоку вдячність організаторам та спеціалістам проєкту “Безпечний простір” за високий професіоналізм та вагомий внесок у психологічне здоров'я підростаючого покоління. Програма побудована надзвичайно грамотно, методики адаптовані під потреби дітей і допомагають їм ефективно справлятися зі стресом, тривогою та емоційним навантаженням сьогодення.

Особлива подяка психологині пані Олені Ткаченко за створення довірливої атмосфери, чуйність та майстерність у роботі. Отримані навички саморегуляції та підтримки є безцінними.

Бажаю проєкту подальшого розвитку, а фахівцям – сил та натхнення в такій важливій місії”.

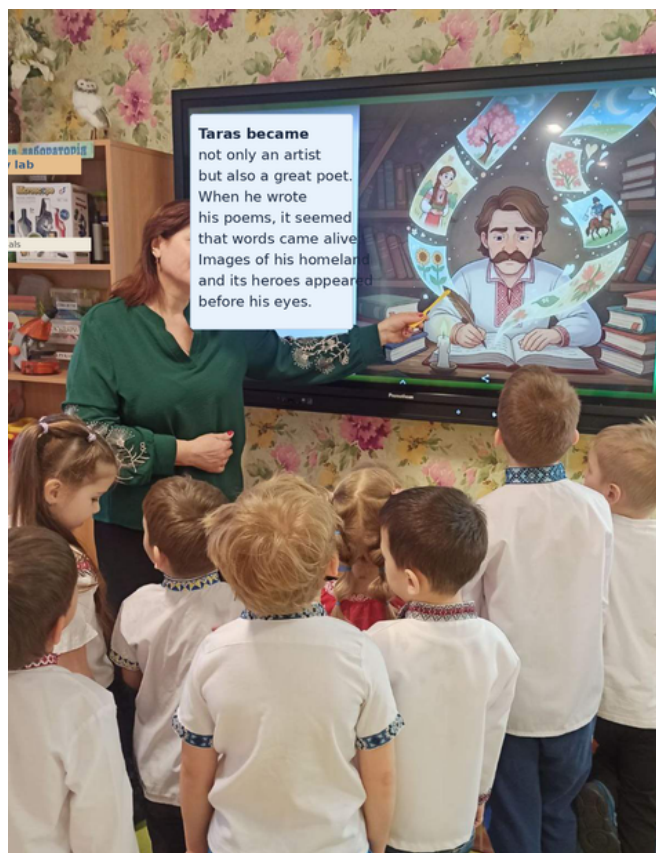
ВІДГУК ВИХОВАТЕЛЬКИ ТЕТЯНИ КРИВЕНКО:

“Заняття програми «Безпечний простір» стали для наших дітей справжнім місцем довіри, підтримки та щирого спілкування. Під час зустрічей діти вчилися краще розуміти свої почуття та емоції, говорили про любов, радість, сум, страх і гнів, грали в цікаві ігри, малювали, ділилися своїми думками та переживаннями.

Особливо цінними були заняття, присвячені емоції гніву. Діти дізналися, чому ми можемо злитися, навіщо нам потрібна ця емоція та як безпечно висловлювати свої почуття, не завдаючи шкоди собі й оточуючим.

Завдяки професіоналізму, доброзичливості та щирості психологів Євгенії, Ольги та Анжели діти почувалися вільно, безпечно та впевнено. Вони з нетерпінням чекали кожної зустрічі, із задоволенням бігли на заняття та радо брали участь у всіх активностях.

Для нас, дорослих, ці заняття також були надзвичайно корисними, адже допомогли краще розуміти емоційний світ дітей, їхні потреби та переживання. Щиро дякуємо психологам за турботу, підтримку, теплоту сердець і важливу роботу, яка допомагає дітям зростати емоційно стійкими, відкритими та щасливими!”

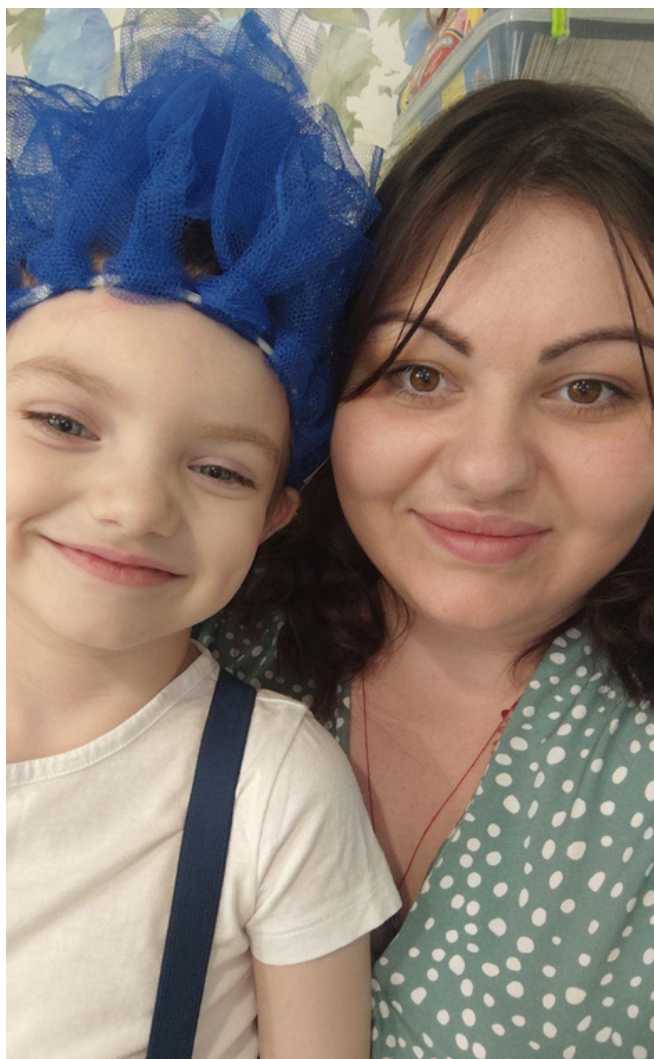

РОБОТА З БАТЬКАМИ

У межах роботи з батьками було проведено серію зустрічей (**7 спільних зустрічей і 26 зустрічей зворотного зв'язку з родинами**) у змішаному форматі (офлайн зустріч у садку та онлайн): вступна презентація програми, тренінгова зустріч на тему дитячих реакцій на стрес, завершальна зустріч спільна з дітьми й окрема зустріч зі зворотним зв'язком для родин. Загальна мета зустрічей — ознайомлення з програмою, просвітницька робота щодо впливу стресу, підтримка батьківського розуміння процесів у дітей та надання підсумкового зворотного зв'язку після завершення програми. Упродовж реалізації програми спостерігалася позитивна динаміка залученості батьків: від початкової настороженості, тривоги та великої кількості запитань до відкритості, активної участі й вдячності за отриману підтримку. З кожною зустріччю батьки дедалі більше ділилися власним досвідом, обговорювали труднощі у вихованні дітей та переймали корисні ідеї один в одного. Помітно зростала довіра до психологів, що проявлялася у готовності говорити про особисті переживання, звертатися за індивідуальними консультаціями та ставити складні питання щодо розвитку й емоційного благополуччя дітей. Поступово знижувався рівень напруження під час групових зустрічей, хоча окремі теми торкалися травматичного досвіду батьків, пов'язаного з війною та особистими втратами, і потребували додаткового психологічного супроводу. У дитячо-батьківських заняттях спостерігалось зміцнення емоційного контакту між дітьми та дорослими: батьки активніше включалися у спільні ігри, підтримували дітей та із задоволенням проводили з ними час. Діти демонстрували високу мотивацію до участі в заняттях, із радістю чекали на прихід батьків, пригадували матеріал попередніх зустрічей і переносили набуті знання у спілкування. Попри зовнішні труднощі, пов'язані з повітряними тривогами, зміною розкладу та втомою учасників, інтерес до програми зберігався, а родини прагнули продовження занять. Значно зріс запит батьків на психологічну підтримку як для дітей, так і для себе, що свідчить про формування довіри до фахівців та усвідомлення важливості психологічної допомоги. Індивідуальні консультації дозволили адресно опрацювати актуальні запити родин, а в окремих випадках своєчасно скерувати дитину або матір до подальшої індивідуальної психологічної роботи. Загалом реалізація програми сприяла підвищенню психологічної обізнаності батьків, покращенню якості дитячо-батьківської взаємодії та зміцненню відчуття підтримки й безпеки у сім'ях.

ВІДГУКИ БАТЬКІВ ПРО ПРОГРАМУ

ВІДГУК ГАХ МАРІЇ ТА СИНА ДАНІ:

«Хочу щиро подякувати команді програми «Безпечний простір» за можливість стати її частиною. Для нашої сім'ї це був не просто цикл занять, а справжня підтримка та ресурс у такий непростий період життя.

Ми є внутрішньо переміщеною родиною, тому, як і багато інших сімей, пережили багато змін, втрату звичного середовища та необхідність починати все спочатку. Саме тому для нас було дуже важливо, щоб дитина мала місце, де вона почуватиметься у безпеці, зможе відкрито проявляти свої емоції та знайти підтримку.

Особисто для мене ця програма стала ще більш цінною, адже зараз я очікую на народження другої дитини. Як мамі, мені було важливо краще зрозуміти внутрішній світ своєї дитини, навчитися підтримувати її у переживаннях та створювати вдома атмосферу довіри й спокою. За час участі я помітила, що моя дитина стала більш відкритою, впевненою у собі, навчилася краще висловлювати свої почуття та легше взаємодіяти з однолітками. А зустрічі з психологами та рекомендації для батьків допомогли й мені по-новому подивитися на виховання та щоденне спілкування з дитиною.

Дуже цінно, що наприкінці програми ми отримали індивідуальний зворотний зв'язок, творчі роботи дитини та корисні поради. Це не просто пам'ять про участь у програмі, а те, що допомагатиме нам і надалі.

Щиро дякуємо всій команді «Безпечного простору» за професіоналізм, тепло та щирю любов до дітей. У наш час такі проєкти є надзвичайно важливими, адже вони допомагають дітям відчувати себе захищеними, а батькам — знайти підтримку й упевненість у тому, що вони не самі».

ВІДГУК МАМИ ТИМОФІЯ ОЛЕНИ БОРОДІНОЇ:

“Хочу висловити подяку та підтримку програмі «Безпечний простір» в нашому садочку. Було багато цікавих та корисних занять, зокрема син розповідав про те, як вчився робити компліменти іншим діткам, про гру в свічечку, про те, що треба поважати інших та говорити коли у тебе в руках м'ячик, також про гру в мильні бульбашки.

Були обговорення також на тему страху, що раніше у нас в сім'ї не піднімалась, і завдяки заняттям з психологами ми обговорили це поняття та дізнались про страхи один одного, підтримали та обговорили це питання. Це важливо у наш час.

Дякую за роботу та не байдужість, дякую за зворотній зв'язок та комунікацію з батьками, мені розповіли про мого сина та його поведінку коли мене немає поруч, це дуже цікаво та цінно. Бажаю успіху та процвітання!

Чекаємо ще!❤️”

ВЗАЄМОДІЯ ЗІ СТАЖЕРАМИ

Стажерок у садочку «Країна дитинства» було п'ятеро: Олександра Мельник, Анна Кайдаш, Ольга Кравченко — студентки магістратури з психології; Анжела Карась, аналітично орієнтована психологиня; Ольга Фаль, арттерапевтка.

Кожна зі стажерок отримала досвід спостереження за заняттями та асистування менторці під час їх проведення, а також проведення окремих частин заняття самостійно з дітьми. Важливою складовою їхнього навчання були менторські обговорення, на яких стажерки вчилися аналізувати групову динаміку, поведінку дітей і рефлексували свої дії під час проведення занять. Далі стажерки продовжували своє навчання на супервізіях, під час яких готували питання, що їх хвилювали, і приносили складні почуття: виснаженості, тривоги, страху, розгубленості, гніву й розпачу, а також відчуття безпорадності. На супервізіях ці почуття опановувалися і контейнувалися, у супервізійній групі шукалися рішення та теоретичні обґрунтування процесів, які відбувалися як у дитячих групах, так і в команді дорослих.

Також ми витратили багато часу на адаптацію програми для однієї з груп, яка потребувала більше уваги, додаткового ігрового матеріалу та більших ресурсів для контейнування. Група була дуже рухлива, і ми підбирали окремі вправи для неї, щоб знайти спосіб приборкати тривогу, яка була причиною цієї рухливості. Не зразу, але нам це вдалося. Упродовж звітного періоду було проведено **33 супервізійні зустрічі**, які супроводжували впровадження програми в закладі та підтримували фахівців у роботі з дитячими групами. На базі цього закладу вдалося залучити до програми п'ятьох стажерок, кожна з яких демонструє позитивні результати у професійному розвитку.

Одним із найважливіших досягнень стало працевлаштування Ольги, яка вже під час проходження стажування в програмі «Безпечний простір» приєдналася до команди дитячого садка. Для підтримки її професійної адаптації Restart Foundation забезпечує щотижневі супервізійні зустрічі, які допомагають краще розуміти потреби дітей і батьків, а також особливості роботи в закладі дошкільної освіти.

Ще одна стажерка вже успішно використовує інструменти програми у школі, де працює, а інша — впроваджує програму «Безпечний простір» у своєму дитячому садку.

Окремо варто відзначити Олександру, яка проходить програму вдруге та завершує підготовку до отримання сертифіката тренера програми «Безпечний простір». Це дозволить їй у подальшому самостійно впроваджувати програму в інших освітніх закладах та поширювати її практики серед фахівців.

Отже, програма не лише навчає окремих спеціалістів, а й сприяє системному зростанню кількості кваліфікованих фахівців, які можуть надавати психологічну підтримку дітям і батькам в Україні. Важливо, що учасники отримують не лише якісне навчання, а й можливість пройти практичне стажування та надалі користуватися професійною супервізійною підтримкою, що забезпечує сталість їхнього розвитку й високу якість роботи.

ВІДГУКИ СТАЖЕРОК

ВІДГУК ВІД АННИ КАЙДАШ:

“Мене звати Анна. Я працюю практичним психологом у державному дитячому садочку. Щоб удосконалити свої професійні навички та здобути новий досвід роботи з дітьми, я долучилася до програми «Безпечний простір».

Протягом трьох місяців я проходила навчання та практику під супроводом наставниці Олени. За цей час я отримала багато корисних знань і практичних навичок, які вже використовую у своїй роботі з дітьми.

Особливо цінним для мене було навчання методам роботи з емоціями дітей, розвитку навичок емоційного діалогу, формуванню безпечного середовища та підтримці психологічного благополуччя дитини. Я навчилася краще розуміти потреби дітей, допомагати їм висловлювати свої почуття та вибудовувати здорові особисті кордони.

Мене дуже вразило, що програма є безкоштовною та надає можливість психологам отримати якісне навчання й підтримку від досвідчених фахівців.

Це надзвичайно важливо для професійного розвитку спеціалістів, які працюють з дітьми в непростих умовах війни.

Я щиро вдячна команді проєкту «Безпечний простір» за отриманий досвід, знання, підтримку та можливість професійного зростання. Участь у програмі стала для мене цінним етапом розвитку як психолога та допомогла стати більш впевненою у своїй роботі з дітьми”.

ВІДГУК МЕЛЬНИК ОЛЕКСАНДРИ:

“Проходження практики в межах проєкту «Безпечний простір» стало для мене одним із найцінніших етапів професійного навчання». Це вже мій другий досвід участі в проєкті, і я свідомо обрала його повторно, адже він поєднує сучасний науковий підхід із реальними практичними інструментами роботи з дітьми, педагогами та батьками.

Під час практики я мала можливість побувати в ролі спостерігача, асистента та ведучої занять, що дозволило мені не лише здобути практичні навички, а й відчутися справжню цінність професії психолога. Особливо важливим для мене стало усвідомлення того, наскільки велике значення мають безпечне середовище, емоційна підтримка та партнерська взаємодія з дитиною. Найкращим підтвердженням ефективності проєкту були щирі емоції дітей, які з нетерпінням чекали кожної нової зустрічі.

Щиро дякую пані Олені, пані Оксані та всій команді проєкту за професіоналізм, підтримку й можливість навчатися через практику. «Безпечний простір» — це надзвичайно важливий і якісний проєкт, який допомагає створювати психологічно безпечне середовище для дітей, підтримує батьків і педагогів та формує нове покоління фахівців.

І найважливіше, з чим я можу себе привітати: успішно завершивши цей курс, я отримала сертифікат «Тренер безпечного простору»! За це я щиро вдячна Олені Ткаченко та Оксані Залеській, які допомогли мені пройти цей шлях.

Я щиро пишаюся цим досягненням, адже воно стало результатом моєї наполегливої праці, навчання та бажання розвиватися як майбутній психолог. Для мене цей сертифікат — не лише підтвердження здобутих знань і навичок, а й ще один важливий крок на шляху до професії, яку я обрала серцем”.

ВІДГУК ДИРЕКТОРКИ ЗАКЛАДУ БРАТАНОВОЇ ЛЕСІ:

“Для нашого закладу участь у програмі «Безпечний простір» стала не просто реалізацією важливого проєкту, а справжнім партнерством, у центрі якого були діти, їхні родини та педагогічні працівники.

Щиро вдячна дитячій психологині, тренерці НаУКМА, кураторці програми Олені Ткаченко та психологині, менторці проєкту Євгенії Заворотинській за високий професіоналізм, чуйність, толерантність і неймовірну відданість своїй справі.

Упродовж усього часу команда працювала з дітьми, допомагаючи їм краще розуміти свої емоції, відновлювати відчуття безпеки та довіри. Важливою була й робота з батьками, які отримали можливість глибше зрозуміти своїх дітей, звернути увагу на їхні переживання та, за потреби, отримати подальшу фахову підтримку.

Особливу цінність для нашого закладу мала робота з педагогічними працівниками. У складних умовах сьогодення наш колектив отримав не лише практичні знання та інструменти для роботи з дітьми, а й необхідну емоційну підтримку та ресурс для подальшої діяльності.

Ми щиро цінуємо, що попри відключення електроенергії, несприятливі погодні умови, Олена Ткаченко та Євгенія Заворотинська завжди знаходили можливість бути поруч, проводити зустрічі, підтримувати, консультувати та шукати рішення. Їхня небайдужість, людяність і вміння відчувати потреби кожного стали для нас прикладом справжнього служіння професії. Для мене, як керівника, надзвичайно цінними були їхня відкритість до діалогу, мудрі поради та готовність підтримати у важливих питаннях розвитку закладу. Саме завдяки таким людям народжується довіра, зміцнюються команди і створюється середовище, у якому діти, батьки та педагоги відчують себе почутими й захищеними.

Від імені всього колективу щиро дякую за вашу працю, турботу та серця, які ви щедро віддаєте людям”.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК

Загальне охоплення. У межах реалізації програми «Безпечний простір» у державному дитячому садочку № 532 «Країна дитинства» підтримку отримали **126 учасників проєкту**: діти дошкільного віку, батьки, вихователі, адміністрація закладу, стажерки та команда фахівців. Загалом було проведено **223 активності**, що включали групові заняття з дітьми, зустрічі з батьками, індивідуальні зустрічі зворотного зв'язку для родин, роботу з вихователями, супервізії, менторські обговорення та організаційну взаємодію з адміністрацією. Таким чином, програма працювала не лише з дітьми, а з усією системою дорослих, які впливають на щоденне відчуття безпеки дитини.

Результати для дітей. Ключовим результатом стала позитивна динаміка у розвитку емоційної регуляції, соціальної взаємодії та здатності дітей безпечно виражати складні переживання. Через гру, творчість, рух, метафоричні образи та повторювані ритуали діти поступово вчилися розпізнавати й називати емоції, чекати своєї черги, приймати правила, звертатися по допомогу та повертатися до спокою після збудження або фрустрації. Навіть у складніших групах, де на початку було більше імпульсивності, хаотичності та труднощів із межами, наприкінці циклу діти демонстрували більшу включеність, згуртованість і готовність до спільної діяльності.

Підтримка дорослих. Програма стала важливою опорою для батьків і вихователів, які також перебувають під впливом хронічного стресу війни. Батьки поступово переходили від настороженості до більшої довіри, активної участі та готовності звертатися по психологічну підтримку.

Вихователі отримали простір для осмислення власного виснаження, кращого розуміння дитячих реакцій на стрес і практичні інструменти для підтримки дітей у повсякденному житті садочка. Це посилило спроможність дорослих бути для дітей стабільною, уважною та підтримувальною присутністю.

Формування культури звернення до психолога. Одним із важливих результатів стало поступове формування розуміння ролі психолога та його професійних компетенцій у дітей, батьків і працівників закладу. Психолог почав сприйматися не лише як фахівець для кризових або «проблемних» ситуацій, а як партнер у розвитку дитини, підтримці родини та посиленні педагогічної команди. Діти отримали досвід регулярного теплового контакту з психологами через гру й творчість; батьки — професійний зворотний зв'язок і рекомендації; вихователі — досвід співпраці з психологом у щоденній підтримці дітей.

Сталі зміни в закладі. Програма сприяла формуванню психологічної культури всередині садочка: у закладі почали активніше говорити про емоційний стан дітей, вплив стресу й війни на поведінку, потребу в підтримці дорослих і важливість партнерства з батьками. Окремим системним результатом стала поява психолога у штаті закладу: одна зі стажерок програми приєдналася до команди садочка та продовжила роботу вже як фахівчиня закладу. Це створює підґрунтя для організації системної, стабільної та довготривалої психологічної роботи в садочку після завершення проєкту.

Професійне зростання фахівців. Проєкт також посилив професійну спроможність стажерок, які отримали досвід спостереження, асистування, проведення частин занять, аналізу групової динаміки, менторських обговорень і супервізій. Частина стажерок уже використовує інструменти програми у своїх освітніх середовищах, що розширює вплив проєкту за межі одного закладу та створює основу для подальшого поширення програми.

Отже, реалізація програми показала, що навіть в умовах війни, повітряних тривог, виснаження та нестабільності можливо створити для дітей регулярний безпечний простір, у якому вони можуть грати, творити, говорити про почуття й спиратися на дбайливих дорослих. Програма посилила ресурси дітей, підтримала батьків і вихователів, сприяла професійному розвитку фахівців та започаткувала сталі зміни у психологічній культурі закладу. Саме такі системні й регулярні інтервенції формують фундамент дитячої резиліентності та допомагають садочку ставати середовищем турботи, стабільності й надії.